

Chapter 7 Part 2: Women & Wisdom

And Rava said: Come and see how good a good wife... As it is written: Whoever finds a wife finds good. If the verse speaks of her, a wife, this demonstrates how good a good wife is, as the Bible praises her. If the verse speaks metaphorically of the Torah, it nevertheless indicates how good a good wife is, as the Torah is compared to her.

7. פסיקתא זוטרתא ויקרא תזריע לג:

...אם בתורה הכתוב מדבר הרי המשילה הכתוב באשה ללמדך שבחה של אשה טובה. וכן הוא אומר (משלי לא) **אִשֶׁת חַיִל מִי מִצָּא**.

8. משלי

א: ז: יִרְאֵת יְקִיָּק רֵאשִׁית דְּעַת חֲכָמָה...
א: כט: תַּחַת כִּי־שָׁנְאוּ דְעַת וְיִרְאֵת יְקִיָּק לֹא בָחָרוּ:
ב: ו: כִּי־יִקְוֶה יִתְּנוּ חֲכָמָה מִפִּיּו דְעַת וּתְבוּנָה:
ט: ו: תַּחֲלֵת חֲכָמָה יִרְאֵת יְקִיָּק וְדַעַת קִדְשִׁים בִּינָה:

9. משלי ח

(כב) ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז:

10. רש"י בראשית א:א

בראשית ברא - אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו **בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו** (משלי ח), ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו (ירמיה ב');

IN THE BEGINNING GOD CREATED — This verse calls aloud for explanation in the manner that our Rabbis explained it: God created the world for the sake of the Torah which is called (Proverbs 8:22) "The beginning (ראשית) of His (God's) way", and for the sake of Israel who are called (Jeremiah 2:3) "The beginning (ראשית) of His (God's) increase"

11. ירושלמי מכות ב:ו / לא עמ' ד'

שָׁאֲלוּ לַחֲכָמָה. חוּטָא מָהוּ עוֹנְשׁוּ.
 אָמְרָה לָהֶם. חֲטָאִים תִּרְדְּפוּ רַע (משלי יג:כא)
 שָׁאֲלוּ לַנְּבוּאָה. חוּטָא מָהוּ עוֹנְשׁוּ.
 אָמְרָה לָהֶן. הַנֶּפֶשׁ הַחוּטָאִת הִיא תָמוּת: (יחז' יח:ד)
 שָׁאֲלוּ לַקּוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. חוּטָא מָהוּ עוֹנְשׁוּ.
 אָמְרָה לָהֶן. עֲשֵׂה תְשׁוּבָה וְיִתְכַפֵּר לוֹ.

They asked Wisdom, what is the punishment of the sinner? She told them, evil will pursue sinners.

They asked Prophecy, what is the punishment of the sinner? She told them, the sinning soul is the one which will die.

They asked the Holy One, praise to Him, what is the punishment of the sinner? He said to them, let him repent and it will be atoned for him.

1. מדרש תנחומא (בובר) פרשת נשא סימן ד

ד"א ומוצא אני מר ממות -
 אם זכה אדם - מצא אשה מצא טוב (משלי יח כב)
 ואם לאו - ומוצא אני מר ממות את האשה (קהלת ז)
 כשהיא טובה - אשת חיל מי ימצא (משלי לא ז)
 וכשהיא רעה - ומוצא אני מר ממות. (קהלת ז)
 טוב לפני האלקים ימלט ממנה (קהלת ז) זה יוסף
 וחוטא ילקד בה (קהלת ז) זה זמרי.

Another interpretation: AND I FIND <THE WOMAN> MORE BITTER THAN DEATH. If a person is worthy, (according to Prov. 18:22) THE ONE WHO HAS FOUND A WIFE HAS FOUND HAPPINESS; but if not, (Eccl. 7:26:) AND I FIND <THE WOMAN> MORE BITTER THAN DEATH. (Eccl. 7:26:) THE WOMAN. When she is good, (Prov. 31:10:) WHAT A FIND IS A GALLANT WIFE! When she is bad, (Eccl. 7:26:) AND I FIND <THE WOMAN> MORE BITTER THAN DEATH. (Eccl. 7:26, cont. :) HE WHO IS GOOD BEFORE GOD ESCAPES HER. This refers to Joseph. (Ibid., cont. :) BUT A SINNER IS TAKEN BY HER. This refers to Zimri (of Numb. 25:6-15).

2. גמ' יבמות סג:

במערבא פי קטיב אינש איתתא, אמרי ליה הכי: "מצא" או "מוצא"!
 "מצא" דכתיב: "מצא אשה מצא טוב"
 "מוצא" דכתיב: "ומוצא אני מר ממות את האשה".

In the West, i.e., Eretz Yisrael, when a man married a woman they would say to him as follows: Matza or motze? matza, as it is written: Whoever finds [matza] a wife finds good. motze, as it is written: "And I find [motze] more bitter than death the woman" (Ecclesiastes 7:26).

3. מצודת דוד

(י) אשת חיל - כחתימו לספר מוסרי אמו חזר לשבח אשת חיל לכבוד אמו למען היות לה לזכרון:

4. רש"י

(י) אשת חיל - היא התורה. מי ימצא - אשרי הזוכה למצוא אותה.

a woman of valor This is the Torah. who can find Fortunate is he who merits to find it.

5. ביאור הגר"א

אשת היא התורה ונקראת אשת חיל שהיא נקנית ע"י מ"ח דברים המפורשים במס' אבות:

6. גמ' יבמות סג:

ואמר רבא: בא וראה כמה טובה אשה טובה... דכתיב: "מצא אשה מצא טוב", אי בגוה משתעי קרא - כמה טובה אשה טובה, שמהפתיב משפחה. אי בתורה משתעי קרא - כמה טובה אשה טובה, שהתורה נמשלה בה.

12. פסיקתא דרב כהנא פרשה כד ד"ה [ז] טוב וישר

[ז] טוב ויִשְׁרָר יִקְוֶה עַלְכֶּן יוֹרָה חַטָּאִים בְּדָרָךְ (תהי' כה: ח).
שאלו **להכמה** החוטא מהו עונשו, אמרה להם חטאים
תִּבְרָךְ רַע (משלי יג: כא).
שאלו **לנבואה** החוטא מהו עונשו, אמרה להם הַנִּפְשׁ
הַחוֹטֵאת הִיא תָּמוּת: (יחז' יח: ד).
שאלו **לתורה** חוטא מהו עונשו, אמרה להם יביא אשם
ויתכפר לו.

שאלו **להקב"ה** החוטא מהו עונשו, אי להם יעשה תשובה
ויתכפר לו, הדא היא דכתי' טוב ויִשְׁרָר יי וגו' (תהלים כה: ח).

*They asked **Wisdom**: What should the punishment for the sinner be? She replied: "Evil pursues sinners" (Prov. 13:21).*

*They asked **Prophecy**: What should the punishment for the sinner be? She replied: "The soul that sins shall die" (Ezekiel 18:4).*

*They asked **Torah**: What should the punishment for the sinner be? She replied: S/he shall bring a Guilt-Offering (Asham) and it will be atoned.*

*They asked the **Holy One of Blessing**: What should the punishment for the sinner be? God replied: Let the person do teshuvah and it will be atoned.*

13. ירמיהו כג: לג

וְכִי יִשְׁאַלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ הַנְּבִיא אוֹ כֹהֵן לֵאמֹר מַה מִּשְׁאֵה ה' וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵת מַה מִּשְׁאֵה וְנִטְשֵׁתִי אֶתְכֶם נְאֻם ה' ה'.

And when this people—or a prophet or a priest—asks you, "What is the burden of GOD?" you shall answer them, "What is the burden? I will cast you off"—declares GOD.

14. רש"י ירמיהו שם

ואמרת אליהם את מה משא ונטשתי וגו', ונטשתי -
ועזבתי אומרים לכם מה המשא, **אתם למשא** להקב"ה
והוא אמר שיטוש וישליך אתכם מעל זרועותיו משמים
ארץ כד שמעתי:

*you shall say to them, "What burden? And I will forsake you, etc."
They say to you (sic), "What is the burden?" **You are the burden**
of the Holy One, blessed be He, and He says that He will forsake
you and cast you off His arms from heaven to earth. So I heard.*